06/08/2020

Η Μεταμόρφωση στο Κατά Λουκάν Ευαγγέλιο

/ Ορθόδοξες Προβολές

Μετά τα ερμηνευτικά κείμενα επάνω στις **Περικοπές των Ευαγγελιστών Μάρκου και Ματθαίου για τη Μεταμόρφωση του Σωτήρος** παραθέτουμε και αυτήν του Ευαγγελιστού Λουκά. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάγνωσή τους είναι η αναφορά στις συντμήσεις των ονομάτων και στην κωδικοποίηση των ονομάτων των ερμηνευτών.

Καλή ανάγνωση!

Η περικοπή του Λουκά θ΄ 28 – 36

Συντμήσεις ονομάτων

(Πατέρες της Εκκλησίας & Εκκλησιαστικοί συγγραφείς)
Α = Αθανάσιος ο Μέγας Θφ = Θεοφύλακτος
Β = Βασίλειος ο Μέγας Κ = Κύριλλος Αλεξανδρείας
Ε = Ευσέβιος Καισαρείας Σγ = Σεβηριανός
Ζ = Ζιγαβηνός Χ = Χρυσόστομος Ιωάννης
Η = Ησύχιος Ω = Ωριγένης

(Σύγχρονοι θεολόγοι ερμηνευτές)

F. Godet, Commentaire sur l' Evangile de S. Luc 1888 (σημειώνεται με το g).
M.J. Lagrange. Evangile selon s. Luc, Deuxieme edition Paris 1921 (σημειώνεται με το L).
Alf. Plummer. A critical and exegetical commentary on the Gospel according to S. Luc, Fifth edition (1928) (σημειώνεται με το p).
J.A. Bengel Gnomon of the N.T. Testament translated by A. Fausset. Τόμ. II (σημειώνεται με το b).
J. Owen, A Commentary on the Gospel of Luc, New York 1864 (σημειώνεται με το o).
Ν. Δαμαλά Ερμηνεία εις την Κ.Δ. τόμ. Β και Γ. Αθηναι 1892. (σημειώνεται με το δ).

Κείμενο και Ερμηνεία

(Οι αριθμοί στις λέξεις του αρχαίου κειμένου παραπέμπουν στην αντίστοιχη ερμηνεία και ανάλυσή τους)

Λουκ. 9,28 Ἐγένετο (1) δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ(2) καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην (3) καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος (4) προσεύξασθαι (5).
Λουκ. 9,28 Ύστερα από τους λόγους αυτούς, έπειτα από οκτώ περίπου ημέρας, παρέλαβε ο Ιησούς τον Πετρον και τον Ιωάννην και τον Ιάκωβον και ανέβηκε εις ένα όρος δια να προσευχηθή.
(1) Δες Ματθ. ιζ 1-8 και Μάρκ. θ 2-8 και τις εκεί ερμηνευτικές σημειώσεις. Το εγένετο είναι απρόσωπο. Διότι μαζί με το «ημέρες» πρέπει να υπονοήσουμε το «ήταν» (b).
(2) «Θα ερευνήσουμε πώς ο μεν Λουκάς λέει· έγιναν μετά τα λόγια αυτά περίπου οχτώ ημέρες, ενώ ο Μάρκος λέει περίπου μετά από έξι ημέρες. Όσον αφορά το ρητό που λέει· έγιναν περίπου οχτώ ημέρες, ο Λουκάς μετρά και αυτήν την ημέρα και την ημέρα που γίνεται η μεταμόρφωση, ενώ ο Μάρκος μετρά μόνο τις ενδιάμεσες και δεν υπάρχει διαφωνία στο ρητό» (Ω).
(3) Εδώ ο Λουκάς βάζει μπροστά τον Ιωάννη από τον Ιάκωβο ο οποίος θανατώθηκε από τον Ηρώδη πριν ακόμη ο Λουκάς γράψει το ευαγγέλιό του, ενώ ο Ιωάννης

ζούσε ακόμη και συνεπώς μπορούσε να μαρτυρήσει ακόμη ως κατεξοχήν αξιόπιστος αυτόπτης του υπερφυσικού γεγονότος (b).
(4) Οι άλλοι δύο συνοπτικοί γράφουν εις όρος υψηλόν. Σύμφωνα με τον p. και οι δύο εκφράσεις κατάλληλα θα αναφέρονταν στο όρος Ερμών, γύρω στα 9200 πόδια ψηλό, στο οποίο εύκολα εντός μίας βδομάδας θα ανέβαιναν από την Καισάρεια του Φιλίππου. Είναι ψηλότερο από τον Λίβανο (8500 πόδια) ή τον Αντιλίβανο (8700) και η μεμονωμένη του λευκή κορυφή είναι ορατή από πολλά υψώματα της Παλαιστίνης. Παράδοση όμως που για πρώτη φορά αναφέρεται από τον Κύριλλο Ιεροσολύμων (Κατήχ. XII 16) τοποθετεί το γεγονός της Μεταμόρφωσης στο Θαβώρ.
(5) «Δείχνοντας ότι ο χαμηλός νους δεν θα μπορούσε να γίνει κατάλληλος για (θεία) θεωρία, αλλά αυτός που υψώθηκε πάνω από τα γήινα και ανέβηκε πάνω από όλα τα σωματικά και εγκαταστάθηκε έξω από τις φροντίδες της ζωής σε κατ' ιδίαν ησυχία και αποδείχτηκε ανώτερος από την καταδυνάστευση των παθών» (K), «ανεβαίνει στο βουνό για να προσευχηθεί» (Θφ). Την ώρα που προσευχόταν, μεταμορφώθηκε. Όταν ο Χριστός ταπείνωσε τον εαυτό του καταφεύγοντας στην προσευχή, τότε και δοξάστηκε με το να μεταμορφωθεί. «Ζήτησε από εμένα και θα σου δώσω» (Ψαλμ. β 8).
Και ο ίδιος ο Χριστός έπρεπε να ζητήσει τις προορισμένες από τον Πατέρα για αυτόν χάριτες, για να του δοθούν αυτές. Προσευχόμενος λοιπόν και εδώ και συχνά άλλοτε τίμησε το καθήκον της προσευχής και συνέστησε αυτό με το παράδειγμά του. Είναι καθήκον που μας μεταμορφώνει. Εάν οι καρδιές μας υψωθούν και διευρυνθούν με την προσευχή, ώστε να καθρεπτίζουμε μέσω αυτής «την δόξα Κυρίου», θα «μεταμορφωνόμαστε από δόξα σε δόξα» (Β΄Κορ. γ 18). Με την προσευχή παίρνουμε σοφία, χάρη και χαρά, τα οποία κάνουν την μορφή της ψυχής μας να αστράπτει.

Λουκ. 9,29 καὶ ἐγένετο (1) ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον (2) καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων (3).
Λουκ. 9,29 Και ενώ προσηύχετο, έγινε η εξωτερική του μορφή του προσώπου του διαφορετική και η ενδυμασία του ολόλευκη και απαστράπτουσα.
(1) Ο από τους εθνικούς (μη Ιουδαίους) προερχόμενος Λουκάς επειδή γράφει προς τους εθνικούς αποφεύγει την λέξη μεταμορφώθηκε των άλλων δύο συνοπτικών, η οποία μπορούσε να εννοηθεί σύμφωνα με τις τερατολογίες για την μεταμόρφωση των εθνικών θεοτήτων (p).
(2) «Έγινε η μορφή του άλλη, όχι με το να μεταβληθεί σε άλλη φύση. Διότι έμεινε τέτοιος που ήταν. Αλλά η εξωτερική όψη του προσώπου του φάνηκε λαμπρότερη από πριν. Όπως ακριβώς λοιπόν έγινε και στα ρούχα του. Διότι σε αυτά μόνο η εξωτερική μορφή άστραψε και δεν μεταβλήθηκε η ουσία των ρούχων, αλλά η εμφάνιση» (Θφ).

«Μεταβάλλεται σε κάποια εξαιρετική και θεοπρεπή λαμπρότητα, ώστε ακόμη και τα ρούχα του να λάμπουν με την ακτινοβολία του φωτός, και τόσο πολύ, ώστε να φαίνεται ότι αστράφτει» (Κ). «Η μεταμόρφωση στο βουνό που παρουσιάστηκε στους μαθητές, φανέρωνε το υπόδειγμα της μελλοντικής δόξας του Σωτήρα. Και δειχνόταν κατά τρόπο σωματικό, ώστε να γίνει ορατό και από τα θνητά τους μάτια, παρόλο που δεν άντεξαν την υπερβολή της λαμπρότητας την οποία δεν μπορούν να αντέξουν τα δικά μας μάτια. Και το ότι βεβαίως η δόξα που αρμόζει στη θεία ουσία είναι αθέατη και απρόσιτη σε κάθε γενητή φύση, το έδειξαν οι μαθητές που δεν μπόρεσαν να αντέξουν ούτε αυτήν την ίδια την σωματική όψη που τους παρουσιάστηκε στο βουνό, αλλά έπεσαν κάτω στη γη.

Τότε λοιπόν κάποιος βλέπει τον Λόγο να μεταμορφώνεται ένδοξα, όταν ανεβαίνει μαζί του και υψώνεται μαζί του και βλέπει αυτόν σαν αυτόν τον ίδιο τον Λόγο του Θεού και σαν αρχιερέα που συνομιλεί και προσεύχεται στον Πατέρα. Επειδή όμως δεν είχε ακόμη οδηγήσει το σώμα του τελείως σε αμετάβλητη αφθαρσία, φανερώθηκε μαζί με τα φθαρτά ρούχα, λάμποντας μαζί με αυτά. Διότι όταν αναστηθούν οι δίκαιοι με δόξα στη δευτέρα παρουσία δεν πρόκειται να έχουν ρούχα αισθητά, αλλά θα ντυθούν με κάποιες λαμπρές στολές. Όπως όμως η μορφή τους δεν έγινε άλλη από αυτήν της μεταμόρφωσης, έτσι στην ανάσταση η μορφή των αγίων θα είναι πολύ ενδοξότερη, από αυτήν που είχαν στη ζωή αυτή, όχι όμως άλλη» (Ω).

«Λέμε βέβαια ότι η μεταμόρφωσή του έγινε, όχι αποβάλλοντας το σχήμα του ανθρώπινου σώματος, αλλά περιβάλλοντας αυτό κάποια φωτεινή λάμψη, η οποία κατά κάποιο τρόπο άλλαξε το ατιμότατο χρώμα της σάρκας του, δίνοντάς του όψη λαμπρότερη, σύμφωνα με το λεγόμενο από τον θείο Παύλο «Σπείρεται χωρίς δόξα, ανασταίνεται με δόξα».
Γιατί τώρα αυτό το ίδιο είναι σάρκα γυμνή, χωρίς να είναι χρωματισμένη με κάποια δόξα, ούτε λαμπρυσμένο με λάμψη φυσική, αλλά έχει μόνο την από τη φύση της αδοξία και μαζί και αδυναμία. Κατά τον καιρό όμως της ανάστασης θα γίνει κάποια αλλαγή θεοπρεπής και μεταβολή της δόξας και όχι του σχήματος. Γιατί θα περιαστράψει τότε με επικαλύμματα θείας δόξας· διότι, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Σωτήρα, «οι δίκαιοι θα λάμψουν σαν τον ήλιο στη βασιλεία του πατέρα τους»» (Κ).

«Τότε λοιπόν θα λάμψει και η θεότητα του Κυρίου όχι όπως ο ήλιος, αλλά πάνω από κάθε γεννητό φως που μπορεί να σκεφτεί κανείς και στα αισθητά και στα νοητά· επειδή ακριβώς είναι ο ίδιος το φως που φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται στον κόσμο· έτσι θα συμβεί όταν θα δείξει το πρόσωπό του. Διότι δεν θα κάνει τότε έτσι όπως παλαιότερα έλεγε κάποτε στον Μωϋσή, ότι «θα δεις τα οπίσω μου, αλλά το πρόσωπό μου δεν θα το

δεις (Εξόδου λγ 25).

Αλλά με τέτοιο τρόπο θα παρέχει τον εαυτό του στους αγίους, ώστε να μπορούν όλοι να λένε· όλοι εμείς με ξέσκεπο το πρόσωπο του εσωτερικού μας ανθρώπου, σαν άλλοι καθρέπτες δεχόμαστε και αντανακλούμε την δόξα του Κυρίου. Και έτσι μεταμορφωνόμαστε και παίρνουμε την ίδια ένδοξη εικόνα του Κυρίου και προοδεύουμε από δόξα σε δόξα»(Β΄Κορ. γ 18) (Ε).

(3) Το εξαστράπτων ως δεύτερο επίθετο μετά το λευκός εξηγεί το είδος του λευκού= λευκός που λάμπει, αστραποβόλος (δ). Η μεταμόρφωση χύνει φως στην έννοια του παθήματος του Κυρίου. Αποδεικνύει, ότι η δόξα ήταν η φυσική κατάσταση του Κυρίου σύμφωνα και με τον λόγο της αρχιερατικής του προσευχής: «Και τώρα δόξασέ με εσύ Πατέρα, κοντά σου, με την δόξα την οποία είχα κοντά σου προτού δημιουργηθεί ο κόσμος». Προφανώς ένας από τους σκοπούς, προς τους οποίους απέβλεπε το υπερφυσικό αυτό συμβάν, ήταν και να στηρίξει την πίστη των μαθητών στην θεία φύση του πάσχοντος Λυτρωτή.

Λουκ. 9,30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν(1) Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας(2),
Λουκ. 9,30 Και ιδού δύο άνδρες συνωμιλούσαν μαζί του. Και αυτοί ήσαν ο Μωϋσής και ο Ηλίας,
(1) Η ικανότητα τού να αναγνωριστούν ποιοι ήταν δόθηκε στους μαθητές μαζί με την ικανότητα τού να τους δουν. Αλλιώς, εάν δεν αναγνωρίζονταν, το ότι εμφανίστηκαν θα έμενε χωρίς κάποια σημασία και έννοια (ρ).
(2) «Ο Μωϋσής μεν εκπροσωπούσε το νόμο, και ο Ηλίας τους προφήτες· διότι αυτός (ο Χριστός) ήταν ο κύριος του νόμου και των προφητών» (Ω).
«Επομένως η παρουσία του Μωϋσή και του Ηλία και το ότι μιλούσαν μεταξύ τους, ήταν κάποια οικονομία (θείο σχέδιο) του Θεού, η οποία έδειχνε πολύ καλά, ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός περιβαλλόταν από το νόμο και τους προφήτες ως Κύριος και του νόμου και των προφητών, και είχε δειχτεί προηγουμένως από αυτούς (ως Μεσσίας) με εκείνα που προέλεγαν και ήταν σύμφωνα μεταξύ τους. Γιατί δεν ήταν ασύμφωνα μεταξύ τους εκείνα που είχαν κηρυχτεί με το νόμο και με τους προφήτες. Και αυτό, νομίζω, σημαίνει το γεγονός ότι συνομιλούν μεταξύ τους ο ιερώτατος Μωϋσής και ο πανάριστος των προφητών Ηλίας» (Κ).

Λουκ. 9,31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ(1) ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ(2) ἣν ἔμελλε(3) πληροῦν(4) ἐν Ἰερουσαλήμ(5).
Λουκ. 9,31 οι οποίοι παρουσιάσθησαν με δόξαν και έλεγαν δια την έξοδόν του, δια την αναχώρησίν του από τον κόσμον αυτόν, την οποίαν σύμφωνα με τας προφητείας έμελλε να εκπληρώση εις την Ιερουσαλήμ.

(1) Ήταν όμοιοι με τον Κύριό τους στη σκηνή αυτή (b). Οι άγιοι που πεθαίνουν εν Κυρίω μπαίνουν σε κατάσταση δόξας. Για αυτό και οι Μωϋσής και Ηλίας εμφανίζονται με δόξα, όπως θα εμφανιστούν μετά από λίγο κατά την δευτέρα παρουσία όλοι οι άγιοι με δόξα.

(2) «Στεκόμενοι γύρω από τον Ιησού, μιλούσαν μεταξύ τους για την έξοδο που επρόκειτο να πραγματοποιήσει, λέει, στην Ιερουσαλήμ, δηλαδή το μυστήριο της με την σάρκα του οικονομίας και το σωτήριο πάθος του πάνω στο σταυρό» (Κ).
Την έξοδο και αναχώρησή του από τον κόσμο. Η ίδια λέξη και στο Β΄Πέτρ. α 15. Το θέμα της συνομιλίας ήταν μέγα, αναφερόμενο στο πάθος, τον σταυρό, τον θάνατο, την ανάσταση και ανάληψη του Χριστού. Δες την αντίθετη λέξη είσοδος στον κόσμο στο Πράξ. ιγ 24 (b). Ο Λουκάς εξεπίτηδες διαλέγει λέξη που σημαίνει ταυτόχρονα και τον θάνατο και την ανάληψη (g).
Και ο θάνατος των αγίων είναι έξοδός τους και αναχώρηση από την Αίγυπτο του παρόντος κόσμου στην επουράνια πόλη Ιερουσαλήμ, από τον οίκο αυτόν της δουλείας στον ουράνιο οίκο του Πατέρα τους. Και όπως η από την Αίγυπτο έξοδος του Ισραήλ υπήρξε θριαμβευτική, έτσι και η από τον κόσμο αυτόν έξοδος και η στους ουρανούς ανάληψη του Χριστού έγινε με θρίαμβο και αλαλαγμό, και τέτοια είναι και η από τον κόσμο αυτόν έξοδος των αγίων του.

(3) Το έμελλεν ανταποκρίνεται στο δει (=πρέπει) του στίχου 22. Το παν είναι προδιατεταγμένο από τον Θεό και οπωσδήποτε θα συντελεστεί. Και όταν συντελείται, μπορεί να θεωρείται ως εκπλήρωση (p).

(4) Ο Μωϋσής και ο Ηλίας μιλούσαν προς τον Ιησού για την έξοδό του. Υπονοεί όμως αυτό, ότι το πάθημα του Χριστού και η ακόλουθη ένδοξη έξοδός του από τον κόσμο αυτόν ήταν ό,τι ο Μωϋσής και οι προφήτες είχαν προαναγγείλει. Δες Λουκ. κδ 26,27 και Α΄ Πέτρ. α 11.
«Γιατί είναι αλήθεια, ότι ο νόμος που δόθηκε μέσω του Μωϋσή και ο λόγος των προφητών, προανήγγειλαν το μυστήριο του Χριστού, ο ένας καταγράφοντάς το κατά κάποιο τρόπο σαν σε πίνακα με τύπους και σκιές, ενώ οι προφήτες προέλεγαν με πολλούς τρόπους» (Κ).
Οι δύο ένδοξοι προφήτες μιλούν στον Ιησού για την έξοδό του, δηλαδή για το πάθημα, την ανάσταση και την ανάληψή του. Καθόλου θαυμαστό! Η έξοδος του Λυτρωτή είναι η θεμελιώδης αλήθεια, πάνω στην οποία στηρίζεται το όλο σύστημα του Χριστιανισμού· είναι η αλήθεια των αληθειών, χωρίς την οποία τίποτα άλλο στον κόσμο δεν έχει σημασία και βαθύτερη έννοια.

(5) **Το «στην Ιερουσαλήμ» είναι βαθειά τραγικό = στην πόλη που φόνευσε τους προφήτες. Η προσθήκη αυτή του Λουκά για την έξοδο του Κυρίου στην Ιερουσαλήμ διαφωτίζει ολόκληρη την σκηνή. Είναι το κλειδί της όλης αφήγησης. Εξηγεί τη σχέση μεταξύ της εμφάνισης αυτής και της**

συνομιλίας του Χριστού με τους μαθητές που προηγήθηκε στην Καισάρεια του Φιλίππου. Η συνομιλία αυτή για το θέμα αυτό δίνει στους μαθητές να καταλάβουν, ότι ο π ά σ χ ω ν Μεσσίας είναι πράγματι ο θ ε ί ο ς Μεσσίας, τον οποίο αναγνωρίζει ως τέτοιο ο ουρανός (g).

Ο Κύριος και κατά την ένδοξη Μεταμόρφωσή του θέλησε να ακούσει για την έξοδό του η οποία ήταν συνδεδεμένη με τον θάνατο και τα παθήματά του. **Και διδάσκει έτσι εμάς, ότι το να θυμόμαστε τον θάνατό μας, ο οποίος αποτελεί την έξοδο και αναχώρησή μας από τον κόσμο αυτόν σε άλλον, δεν είναι ποτέ άκαιρο, αλλά και σε αυτές τις μεγαλύτερές μας επιτυχίες και δόξες του κόσμου αυτού είναι επικαιρότατο να θυμόμαστε, ότι «δεν έχουμε εδώ μόνιμη πόλη»**

Λουκ. 9,32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ(1)· διαγρηγορήσαντες(2) δὲ εἶδον τὴν δόξαν(3) αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
Λουκ. 9,32 Ο δε Πέτρος και οι δύο άλλοι μαθηταί είχαν καταληφθή από βαρύν ύπνον. Οταν όμως εξύπνησαν, είδαν την δόξαν του και τους δύο άνδρας, που εστέκοντο μαζί του.
(1) «Οι μεν μακάριοι μαθητές νύσταξαν για λίγο, καθώς ο Χριστός χρονοτριβούσε με την προσευχή» (Κ).
Βεβαρημένοι ὕπνῳ = την ασυγκράτητη τάση για ύπνο, την οποία δεν μπορούσαν να νικήσουν στην αρχή (δ). Την ώρα λοιπόν που προσευχόταν ο Χριστός οι μαθητές πιθανότατα κοιμόντουσαν (g).
(2) Λέξη που λέγεται μοναδική φορά= Ή, μετά από ένα διάστημα χρόνου, αποτίναξαν από πάνω τους τον ύπνο (δ)· ή, επιμένοντας να παραμείνουν άγρυπνοι νίκησαν τη νύστα (Meyer)· ή, γινόμενοι εξ’ ολοκλήρου άγρυπνοι (ρ) και «αφού συνήλθαν από τον βαθύ ύπνο» (Κ).
(3) «Δόξα να εννοήσεις την λαμπρότητα» (Ζ).

Λουκ. 9,33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς(1) ἀπ᾽ αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι(2)· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει(3).
Λουκ. 9,33 Και συνέβη, όταν οι δύο άνδρες ετοιμαζάζοντο να χωρισθούν από τον Ιησούν, είπεν ο Πετρος προς αυτόν• “διδάσκαλε, είναι καλά να μένωμεν εδώ• ας κάμωμεν τρεις σκηνάς, μίαν δια σε, μίαν δια τον Μωϋσέα και μίαν δια τον Ηλίαν”. Και τα έλεγεν αυτά, χωρίς να καταλαβαίνη καλά-καλά, τι είναι αυτό που έλεγε.

(1) Κατά τη διάρκεια της συνομιλίας του Ιησού με τους δύο προφήτες, οι μαθητές τηρούσαν σιγή. Αλλά όταν η συνομιλία σταμάτησε και οι δύο ουράνιοι απεσταλμένοι ετοιμάζονταν να χωριστούν από τον Κύριο, τότε ο Πέτρος λαμβάνει

τον λόγο (g).

(2) «Ακούγοντας ότι πρόκειται να πάθει ο Χριστός... ζητούσε από τον Κύριο να μείνει πάνω στο βουνό για πάντα, έτσι ώστε να μην τον βρουν οι Ιουδαίοι αφού κατέβει και τον φονεύσουν, αγνοώντας τα αγαθά που θα συμβούν σε όλους από το πάθος και την ανάσταση» (Ω).

(3) Δεν γνωρίζουν τι λένε εκείνοι, οι οποίοι μιλούν για κατασκευή σκηνών πάνω στη γη για τους δοξασμένους αγίους στον ουρανό, οι οποίοι έχουν καλύτερες μονές (δωμάτια) στην οικία του Πατέρα και επιθυμούν να επανέλθουν σε αυτές.

«Δεν ήξερε, λέει, αυτό που έλεγε· γιατί δεν ήταν ο καιρός της συντέλειας του κόσμου και του να λάβουν οι άγιοι τη μέθεξή (συμμετοχή) τους στα αγαθά που ήλπισαν σύμφωνα με την υπόσχεση του Θεού» αφού παρέμεναν στη γη αυτή, που δεν έγινε ακόμη καινούργια. «Αφού λοιπόν το σχέδιο της οικονομίας βρισκόταν ακόμη στην αρχή, πώς ήταν δυνατόν να σταματήσει ο Χριστός την αγάπη του για τον κόσμο, αποφεύγοντας να πάθει για χάρη του;» (Κ).

Λουκ. 9,34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη(1) καὶ ἐπεσκίασεν(2) αὐτούς(3)· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἐκείνους(4) εἰς τὴν νεφέλην·
Λουκ. 9,34 Ενώ δε ο Πετρος έλεγε αυτά, ήλθε ένα σύννεφο και τους εκέπασε. Εφοβήθησαν δε ο Πετρος και οι δύο άλλοι μαθηταί, όταν ο Ιησούς και οι δύο προφήται εισήλθον εις την νεφέλην.
(1) **«Ενώ ο Πέτρος λέει να κάνουμε τρεις σκηνές, ο Κύριος ξαφνικά φτιάχνει σκηνή αχειροποίητη και μπαίνει μέσα σε αυτήν μαζί με τους προφήτες, για να δειχτεί ότι σε τίποτα δεν είναι κατώτερος από τον Πατέρα. Διότι όπως ακριβώς στην Παλαιά Διαθήκη η νεφέλη λεγόταν ότι έχει τον Κύριο και ο Μωϋσής έμπαινε σε αυτήν, και έτσι δεχόταν τον νόμο, έτσι και τώρα η νεφέλη δέχτηκε τον Χριστό και νεφέλη όχι σκοτεινή· διότι έφυγε η σκιά του νόμου και το σκοτεινό της ασάφειας· αλλά νεφέλη φωτεινή. Διότι ήλθε η αλήθεια και έλαμψε η χάρη του Κυρίου και δεν υπάρχει τίποτα σκοτεινό τώρα»** (Θφ).
Ακριβέστερη ερμηνεία η επόμενη: Η νεφέλη δεν ήταν κάποιο απλό σύννεφο. Είναι το κάλυμμα, με το οποίο περιβάλλεται ο Θεός, όταν εμφανίζεται στους ανθρώπους. Εμφανίστηκε στην έρημο και στα εγκαίνια του ναού του Σολομώντα και την ξαναβρίσκουμε και στην ανάληψη (g).

Η νεφέλη αυτή ήταν δείγμα της ακόμη πιο ιδιαίτερης παρουσίας του Θεού. Με νεφέλη ο Θεός ήλθε στη σκηνή και στο ναό και όταν «η νεφέλη κάλυψε την σκηνή του μαρτυρίου δεν μπόρεσε ο Μωϋσής να μπει στην σκηνή, διότι επισκίαζε αυτήν η νεφέλη και η σκηνή γέμισε από τη δόξα του Κυρίου» (Εξόδου μ 34). Και όταν στην περίπτωση του Σολομώντα «ο οίκος γέμισε από τη νεφέλη της δόξας του Κυρίου, δεν μπορούσαν οι ιερείς να

σταθούν να λειτουργήσουν από το φως της νεφέλης» (Β΄Παραλ. ε 14).

Μία τέτοια νεφέλη είναι και η παρούσα. Δεν είναι λοιπόν καθόλου παράδοξο, ότι οι μαθητές φοβήθηκαν. Αλλά εφόσον ο Ιησούς βρίσκεται στη νεφέλη, κανείς από όσους πιστεύουν ειλικρινά σε αυτόν ας μην φοβάται να μπει σε αυτήν, διότι μπορεί να είναι βέβαιος, ότι ο Ιησούς θα διαπεράσει αυτόν σώο μέσα από αυτήν.

(2) **Κατά ακρίβεια η φωτεινή νεφέλη δεν ρίχνει σκιά, μπορεί όμως να καλύψει. Το φως μπορεί να αποτυφλώνει όπως και το σκοτάδι** (p).
(3) Αξιόλογη και η παρατήρηση: «Με αυτό δηλώνει μέσω του τύπου από πριν… ότι στην ανάσταση πρόκειται να αρπαχτούν σε νεφέλες οι άγιοι για να συναντήσουν τον Κύριο και να είναι μαζί του για πάντα» (Ω).
(4) Υπάρχει και η γραφή αυτούς. Το μεν εκείνους= τον Κύριο και τους δύο προφήτες, ενώ το αυτούς σύμφωνα με κάποιους νεώτερους ερμηνευτές περιλαμβάνει και τους αποστόλους, είναι όμως αμφίβολο αυτό.

Λουκ. 9,35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης(1) λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός(2)· αὐτοῦ ἀκούετε.
Λουκ. 9,35 Και ηκούσθη φωνή από την νεφέλην, η οποία έλεγεν• “αυτός είναι ο μονογενής Υιός μου, ο κατ’εξοχήν αγαπητός, που τον έστειλα Σωτήρα του κόσμου. Αυτόν να ακούετε”.

(1) **«Φωνή πατρική μέσω της νεφέλης (διότι έτσι φαίνεται ο Θεός) μαρτυρούσε για τον Χριστό την υιότητα** (ότι είναι ο Υιός)» (Ε).

(2) Υπάρχει και η γραφή: εκλελεγμένος (διαλεγμένος, διαλεκτός) αντί ο αγαπητός. Είναι αυτό εξήγηση του αγαπητός, το οποίο, όπως και η αντίστοιχη εβραϊκή λέξη, σημαίνει και τον αγαπητό και τον εκλεκτό. Φαίνεται ότι η λέξη μπήκε στο κείμενο από το περιθώριο (που υπάρχει στα χειρόγραφα)(δ). Πάντως το εκλελεγμένος λέγεται με απόλυτη έννοια, σε αντίθεση με τους δούλους, όπως ήταν ο Μωϋσής και ο Ηλίας, οι οποίοι είχαν εκλεγεί για ειδικές και περιορισμένες αποστολές (g). Το εκλελεγμένος αναφέρεται στην αποστολή του Υιού του ανθρώπου ως Μεσσία (L).

Λουκ. 9,36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος (1). καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν (2) καὶ οὐδενὶ(3) ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις (4) οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
Λουκ. 9,36 Και αφού έγινε αυτή η φωνή, ευρέθηκε ο Ιησούς μόνος• και οι τρεις μαθηταί εκράτησαν σιγήν δια το γεγονός και εις κανέναν κατά τας ημέρας εκείνας δεν ανεκοίνωσαν τίποτε από όσα είδαν.

(1) «Για να μην συκοφαντείται από κάποιους η αλήθεια, οι οποίοι λένε ότι τους διέτασσε να ακούνε περισσότερο τον Μωϋσή, επεσήμανε ο ευαγγελιστής λέγοντας,

ότι όταν έγινε η φωνή, βρέθηκε ο Ιησούς μόνος. Άρα λοιπόν αυτόν πρόσταξε να ακούνε. Καθόσον αυτός είναι το τέλος του νόμου και των προφητών» (Κ).

(2) Με εντολή του Κυρίου σύμφωνα με τους άλλους δύο συνοπτικούς.
«Δεν θέλει ο Ιησούς να ειπωθούν τα σχετικά με την δόξα του. Διότι θα βλάπτονταν αυτοί που θα τα άκουγαν και μάλιστα οι όχλοι, όταν θα έβλεπαν τον τόσο πολύ δοξασμένο να σταυρώνεται. Δεν τα έκρυψαν λοιπόν από φθόνο, αλλά επειδή φοβήθηκαν μήπως δεν γίνουν πιστευτοί» (Ω) και για να μην προκληθεί είτε σφοδρότερη αντίδραση εκ μέρους των αντιτιθεμένων, είτε άκαιρος ενθουσιασμός και ταραχώδεις εκδηλώσεις εκ μέρους των Ιουδαίων που έτρεφαν παχυλές ελπίδες για τον Μεσσία.

(3) Η απαγόρευση του να ανακοινωθεί ό,τι είχαν δει, αποτελεί ισχυρή επιβεβαίωση της ιστορικότητας του υπερφυσικού γεγονότος της Μεταμόρφωσης. Εάν η οπτασία αυτή ήταν επινόηση, πώς θα εξηγήσουμε την επινόηση της απαγόρευσης; (ρ).

(4) «Πότε λοιπόν τα ανέφεραν; Μετά την ανάληψη, μετά την παρουσία του Πνεύματος· διότι τότε γέμισαν από θάρρος και καταξιώθηκαν του Πνεύματος και είχαν την φωνή από τα θαύματα να συνηγορεί σε αυτούς» (Ω).
Μετά τις σκηνές της Γεθσημανή, της καταδίκης του συνεδρίου και του Πιλάτου και του Γολγοθά, στις οποίες παρουσιάστηκε ο προφητευμένος χαρακτήρας του ως ανθρώπου θλίψεων που γνωρίζει να υπομένει ασθένεια, θα ήταν πλέον καιρός να διαδοθεί το υπερφυσικό συμβάν της Μεταμόρφωσης, ως προμήνυμα της αρχιερατικής του βασιλείας δίπλα στο θρόνο του Πατέρα του και της θριαμβευτικής του νίκης εναντίον όλων των εχθρών του (ο).

(Αποσπάσματα από τα ερμηνευτικά Υπομνήματα στα Ευαγγέλια του Π.Ν. Τρεμπέλα.
Τα αποσπάσματα μεταφράστηκαν και μεταγλωττίστηκαν στη δημοτική γλώσσα από τον π. Νικόλαο Πουλάδα)